บทที่ 1

บทนำภาคงานแปล

ในการแปลเรื่อง ก้าวสู่ผู้นำตลาดด้วยการบริหารความเสี่ยง ผู้แปลใช้หลักทฤษฎีการแปลแบบการสื่อสารเป็นแนวปฏิบัติ โดยยึดทฤษฎี Skoposteorie หรือ die funktionale Translationatheorie ของ ไรส์ และ แฟร์เมียร์ (Reis and Vermeer,1984 อ้างถึงในวรรณา แสงอร่ามเรือง, 2542: 11-12) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ยึดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการแปลเป็นหลัก ทฤษฎีดังกล่าวมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ดังนี้

1. การแปลต้องยึดหน้าที่ของงานแปลเป็นหลัก
2. งานแปลเป็นการเสนอข้อมูลหนึ่งให้แก่วัฒนธรรมปลายทางในรูปแบบของภาษาปลายทาง ข้อมูลที่นำเสนอนั้นเป็นข้อมูลหนึ่งที่มาจากวัฒนธรรมต้นทางและเขียนเป็นภาษาต้นทาง
3. งานแปลเป็นการลอกเลียนข้อมูลที่นำเสนอในภาษาต้นทาง
4. งานแปลจะต้องอ่านเข้าใจได้ในตัวของมันเอง
5. งานแปลจะต้องสอดคล้องกับตัวบทต้นฉบับ
6. หลักต่างๆดังกล่าวข้างต้นมีความสำคัญลดหลั่นกันไปตามลำดับที่เรียงไว้

ทฤษฎี ดังกล่าวนี้ ยึดหลักหน้าที่และจุดมุ่งหมายเป็นสำคัญ ดังนั้น ข้อปฏิบัติในการแปลคือ ต้องมีการตัดสินใจอย่างมีเป้าหมาย ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประเมินว่าใครเป็นผู้รับสารปลายทาง
2. พิจารณาถึงความสำคัญของตัวบทต้นฉบับแต่ละส่วนก่อนทำการแปลและตัดสินใจว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงก่อนหรือระหว่างการแปล เช่น การแปลบทความทางวิชาการที่ผู้รับสารเป็นกลุ่มผู้อ่านทั่วไป ผู้แปลอาจต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขเนื้อหาให้เหมาะสม ด้วยการเพิ่มคำอธิบายหรือตัดทอนข้อความบางส่วนเพื่อให้ผู้รับสารสามารถที่จะเข้าใจได้ง่ายขึ้น
3. ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ตัวบทต้นฉบับจะต้องถูกถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทางไปยังผู้รับสารโดยประเมินตามความคาดหวังของผู้รับสารนั้น

ทั้งไรส์ และ แฟร์เมียร์ (วรรณา แสงอร่ามเรือง, 2542: 253-254) เห็นว่า การแปลให้ยึดหลักของความเหมาะสมมากกว่าเทียบเท่า โดยแปลให้ตรงกับวัตถุประสงค์หรือหน้าที่ของการแปล แต่เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการแปลนั้นมีความหลากหลาย ทำให้เกิดวิธีการแปลหลายวิธีเช่นกัน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การแปลแบบคำต่อคำ การแปลแบบนี้มีจุดประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นโครงสร้างของประโยคในภาษาต้นฉบับอย่างเด่นชัด มักใช้ในการวิจัยหรือค้นหาภาษาที่ยังไม่เป็นที่รู้จักว่ามีลักษณะโครงสร้างทางภาษาอย่างไร วิธีนี้นิยมใช้กันมากในตำราสอนภาษาต่างประเทศจนถึงปัจจุบัน ซึ่งช่วยให้ผู้เริ่มเรียนภาษาเข้าใจโครงสร้างของภาษาต่างประเทศนั้น รวมไปถึงใช้ในการแปลพระคริสต์ธรรมคัมภีร์ เพราะถือว่าคำและการวางตำแหน่งคำในคัมภีร์เป็นสิ่งศักดิ์สิทธ์ที่จะเปลี่ยนแปลงไม่ได้

2. การแปลแบบตรงตัว เป็นการแปลที่ยึดหลักไวยากรณ์ในภาษาปลายทาง ซึ่งแตกต่างจากการแปลแบบคำต่อคำที่ยึดหลักการเรียงคำและไวยากรณ์ตามภาษาต้นทาง วิธีนี้นิยมใช้ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ จุดประสงค์เพื่อตรวจสอบว่า ผู้เรียนเข้าใจศัพท์ โครงสร้าง และลีลาการเขียนของภาษาต่างประเทศถูกต้องมากน้อยเพียงไร

3. การแปลเชิงวิชาการ เป็นการแปลโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้อ่านทราบถึงสิ่งที่ต้นฉบับต้องการจะสื่อ ดังนั้น การแปลจะถอดความเป็นภาษาปลายทางให้เหมาะสมทั้งด้านโครงสร้าง ความหมาย และการใช้งาน การแปลเช่นนี้อาจทำให้เกิดสำนวนปลายทางที่มีลักษณะไม่สอดล้องกับธรรมชาติของภาษาปลายทางได้ เพราะผู้แปลพยายามใช้ภาษาปลายทางถ่ายทอดหรือเลียนแบบภาษาต้นทาง การแปลแบบนี้มักนิยมใช้กับต้นฉบับที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับปรัชญาหรืองานวรรณกรรม และในอดีตนั้น การแปลวิธีนี้ถือว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุด

4. การแปลแบบสื่อสาร วิธีนี้จัดว่าเป็นการแปลที่ดีที่สุดในยุคปัจจุบัน เพราะการแปลวิธีนี้ สามารถสื่อสารในวัฒนธรรมปลายทางได้ เมื่อผู้อ่านในภาษาปลายทางอ่านแล้วจะไม่รู้สึกว่าเป็นงานแปลที่มาจากภาษาอื่น โดยที่งานแปลนั้นสามารถสื่อสารทั้งในชีวิตประจำวัน และในด้านวรรณกรรมให้ได้อรรถรสเหมือนต้นฉบับ เป็นการพยายามแปลให้เหมาะสมหรือใกล้เคียงกับต้นฉบับให้ได้มากที่สุดในทุกแง่มุม ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้าง ความหมายและการใช้งาน การแปลแบบนี้เป็นที่นิยมในปัจจุบัน เป็นเพราะปัจจุบันมีการแปลเอกสารใช้งานต่างๆเพื่อติดต่อกับชาติต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและวิชาการ ซึ่งมากกว่าการแปลวรรณกรรมที่นิยมกันในอดีต

ต้นฉบับที่ได้นำมาวิเคราะห์และแปลในครั้งนี้ เป็นงานเขียนเชิงวิชาการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับธุรกิจ ซึ่งมีลักษณะพิเศษ คือ มักเขียนด้วยโครงสร้างประโยคที่ซับซ้อน มีการใช้คำศัพท์เฉพาะทางในสาขาต่างๆที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนใช้สำนวนด้านการบริหารและแสดงความคิดเห็นต่างๆที่อ้างอิงถึงทฤษฎี ซึ่งสิ่งเหล่านี้บางอย่างปรากฏอยู่ในวัฒนธรรมของต้นฉบับแต่ไม่ปรากฏใน

วัฒนธรรมของฉบับแปล นอกจากนี้ เนื้อหาบางตอนในต้นฉบับนั้น ยังแฝงไปด้วยภูมิหลังของธุรกิจ ซึ่งผู้เขียนกล่าวโดยไม่มีการแสดงถึงรายละเอียดและที่มา

จากลักษณะต่างๆที่ปรากฏในต้นฉบับดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้แปลได้เลือกหลักการแปลแบบสื่อสารมาใช้ในงานแปลฉบับนี้ เนื่องจากผู้แปลต้องสื่อให้ผู้อ่านในภาษาฉบับแปลที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์หรือสำนวน ตลอดจนทฤษฎีต่างๆที่มีอยู่ในภาษาต้นฉบับให้เข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ได้ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ในการสรรหาคำหรือสำนวนที่เทียบเคียงกับต้นฉบับให้ได้มากที่สุด และยังต้องถ่ายทอดให้ผู้อ่านในภาษาฉบับแปลเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ได้ทุกแง่ทุกมุมเช่นเดียวกับที่ผู้อ่านในภาษาต้นฉบับได้รับ อย่างไรก็ตาม วิธีการแปลแบบสื่อสารนี้ ยังมีข้อจำกัดคือ อาจทำให้ผู้แปลไม่สามารถที่จะถ่ายทอดข้อมูลให้แก่ผู้อ่านทุกคนให้ทราบถึงความเสี่ยงทางด้านการตลาดและวิธีการป้องกันความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ หากผู้อ่านงานแปลขาดความรู้พื้นฐานในการเข้าใจตัวบท

สำหรับขั้นตอนในการดำเนินงาน มีดังนี้

1. วิเคราะห์ต้นฉบับ โดยการอ่านเนื้อหาในต้นฉบับเพื่อจับสารทั้งหมดที่ผู้เขียนต้องการสื่อไปยังผู้อ่าน ซึ่งในขั้นนี้ต้องอาศัยความรู้ทั้งด้านไวยากรณ์และคำศัพท์ เพื่อหาความหมายของคำ สำนวน ตลอดจนถึงประโยค แต่ศัพท์วิชาการบางคำจะมีความหมายแตกต่างจากความหมายทั่วไป ดังนั้น ผู้แปลต้องค้นคว้าเพิ่มเติมจากพจนานุกรมเฉพาะสาขา หรือบางกรณีผู้แปลอาจพบสำนวนใหม่ๆที่ใช้เฉพาะในสาขาวิชาการหนึ่งๆ ซึ่งไม่สามารถหาได้จากพจนานุกรมเฉพาะสาขา ดังนั้นจึงต้องอาศัยการค้นคว้าหาความหมายของสำนวนดังกล่าวด้วยการหาบทความที่มีสำนวนนั้นๆปรากฏอยู่เพื่อเปรียบเทียบหาความหมายที่ถูกต้องให้ได้

2. ถ่ายทอดมาเป็นภาษาฉบับแปล โดยใช้วิธีการแปลแบบสื่อสารดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เพื่อให้ใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์ของต้นฉบับมากที่สุด ซึ่งขั้นตอนนี้ผู้แปลต้องทำการปรับบทแปลตามหลักการของสัญฉวี สายบัว (2542: 63-78) ดังนี้

2.1 การปรับบทแปลในระดับคำ เพื่อแก้ปัญหาในเรื่องการถ่ายทอดคำ หรือสำนวนในต้นฉบับซึ่งมีความหมายอ้างอิงถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ไม่มีคำหรือสำนวนที่อ้างอิงถึงสิ่งเดียวกันในภาษาฉบับแปล

2.2 การปรับบทแปลในระดับโครงสร้างของภาษา เพื่อให้ลักษณะภาษาที่ใช้ในบทแปลเหมาะสมกับบริบท และมีลักษณะที่ไม่ขัดกับธรรมชาติของภาษาฉบับแปล การปรับบทแปลในระดับโครงสร้างของภาษานี้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ คือ ระดับเสียง ระดับโครงสร้างของคำ ระดับประโยค และระดับสูงกว่าประโยค

3. การทดสอบงานแปล โดยการพิจารณาถึงความถูกต้องของความหมาย ระดับภาษา ทำนองการเขียน และความเป็นธรรมชาติตามโครงสร้างของภาษาฉบับแปล เพื่อให้กลุ่มผู้อ่านซึ่งเป็นผู้บริหารองค์กร สามารถเข้าใจ และนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้

เมื่อผู้แปลดำเนินการตามกระบวนการแปลทั้ง 3 ประการข้างต้นได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ก็จะช่วยให้ผู้แปลสามารถสร้างสรรค์บทแปลที่มีคุณภาพได้ กล่าวคือ สามารถจับใจความและเข้าใจความหมายของสารในต้นฉบับได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน ตลอดจนสามารถถ่ายทอดให้ผู้อ่านในฉบับแปลเข้าใจและยอมรับบทแปลทั้งในด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้